

Практичне заняття 13 Заборона дискримінації

Джерела:

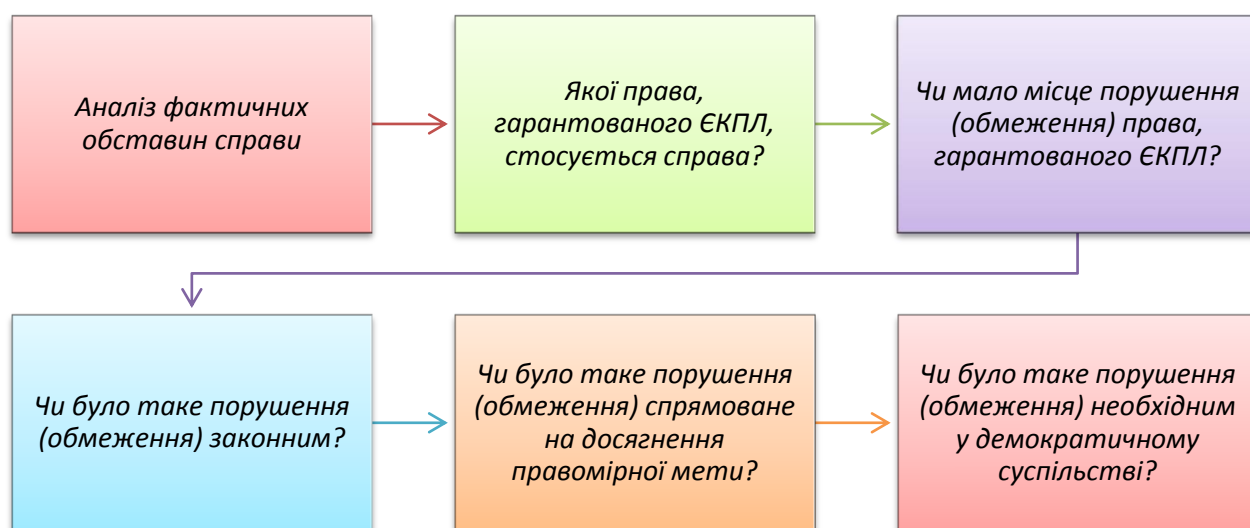
1. [Конституція України](#)
2. [Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод](#)
3. [Загальна декларація прав людини](#)
4. [Міжнародний пакт про громадянські і політичні права](#)
5. [Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права](#)
6. [ЗУ «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»](#)
7. [«Маркс проти Бельгії»](#)
8. [Case "Relating to Certain Aspects of the Laws on the Use of Languages in Education in Belgium" v. Belgium \(Merits\)](#)
9. [Case Of Petrovic v. Austria](#)
10. [Справа «Сейдич і Фінци Проти Боснії і Герцеговини» \(Case Of Sejdić and Finci v. Bosnia and Herzegovina\)](#)
11. [Константин Маркин против России](#)
12. [Case of Thlimmenos v. Greece](#)

Теоретичні питання:

1. Поняття дискримінації
2. Пряма і непряма дискримінація
3. Позитивна дискримінація

Практичні завдання:

Для вирішення практичного завдання проаналізуйте нижченаведені кейси за таким алгоритмом:

Кейс 1

Заявники за заявою № 1 проживають спільно парою в Афінах. У ситуації з заявою № 2 перший і другий заявники та третій і четвертий заявники проживали разом протягом

тривалого часу як пари в Афінах. П'ятий та шостий заявники перебувають у спільних відносинах, проте з професійних та соціальних причин не проживають разом. Як вбачається з їхніх банківських виписок, шостий заявник сплачує за п'ятого заявника внески на соціальне забезпечення. Сьомим заявником є неприбуткова асоціація, однією з цілей якої є надання психологічної та моральної підтримки геям та лесб'янкам.

26 листопада 2008 року набув чинності Закон № 3719/2008 під назвою "Реформи щодо сім'ї, дітей та суспільства". Ним вперше було запроваджено у Греції інакшу ніж шлюб офіційну форму партнерства - так звані "цивільні шлюби" (*σύμφωνο συμβίωσης*). За змістом розділу 1 цього Закону у такі шлюби могли вступати лише двоє дорослих різної статі.

Відповідно до пояснювальної записки до Закону № 3719/2008 запровадження цивільних шлюбів відображало суспільну реальність, а саме - співжиття осіб поза шлюбом, і дозволяло відповідним особам реєструвати стосунки за допомогою гнучкіших правових інструментів, ніж ті, які передбачалися для [традиційного] шлюбу. У записці також було додано, що кількість дітей, народжених у Греції неодруженими парами, які перебували у *фактичному* партнерстві, з часом зросла і на той час становила близько 5% всіх народжених у країні дітей. Далі у ній було зазначено, що становище жінок, покинутих без будь-якої підтримки після тривалого періоду співжиття, і явище неповних родин у цілому, були головними питаннями, які потребували законодавчого врегулювання. Однак у записці наголошувалось, що статус релігійного шлюбу залишається першорядним та у поєднанні із зареєстрованим шлюбом становить найоптимальніший вибір для тих пар, які бажають створити родину з максимальною правовою, фінансовою і соціальною захищеністю. У записці містилося посилання і на статтю 8 Конвенції, котра захищала неформалізовані союзи з точки зору права на повагу до приватного і сімейного життя, і зазначалося, що у правових системах багатьох європейських країн дозволялися певні форми зареєстрованого партнерства різностатевих чи одностатевих пар. Не вдаючись до подальших подробиць, у ній зазначалося, що цивільні шлюби були призначені для дорослих осіб різної статі. У ній робився висновок, що [цивільні шлюби] були новою формою партнерства, а не чимось на зразок "гнучкого шлюбу". У записці містилися міркування про те, що нове законодавство не послабило би інститут шлюбу, оскільки він регулювався іншою низкою правил.

Імплементатії Закону № 3719/2008 передувала жвава дискусія. Грецька церква офіційно висловила протидію його прийняттю. У своєму прес-релізі від 17 березня 2008 року Святий Синод описав цивільні шлюби як "проституцію". Тим часом Міністр юстиції звернувся до відповідної парламентської комісії з наступним:

"... Ми вважаємо, що нам не слід йти далі. Одностатеві пари не слід включати. Ми переконані, що потреби і вимоги грецького суспільства не виправдовують вихід за межі цього. У своїй ролі законотворця правляча політична партія є відповідальною за народ Греції. Він має свої власні переконання і вирішив дане питання; Я вважаю, що саме такими мають бути подальші кроки."

Національна комісія з прав людини у зауваженнях до проекту від 14 липня 2008 року послалася, зокрема, на концепцію сімейного життя, зміст якого не був статичним, а еволюціонував разом із устоями суспільства (дивись пункти 21-24 нижче).

4 листопада 2008 року Наукова рада (*Επιστημονικό Συμβούλιο*) Парламенту (консультативний орган, підзвітний Спікеру Парламенту) підготувала доповідь з приводу проекту. У ній, зокрема, зазначалося з посиланням на практику Європейського суду, що

захист сексуальної орієнтації вкладається у рамки статті 14 Конвенції і що поняття “сім’ї” не обмежувалось суто стосунками між індивідами у межах інституту шлюбу, але у більш загальному розумінні могло включати інші зв’язки поза шлюбом, які де-факто дорівнювали до сімейного життя (сторінка 2 доповіді).

Під час дебатів у Парламенті 11 листопада 2008 року з приводу цивільних шлюбів Міністр юстиції лише зазначив, що “суспільство сьогодні ще не готове прийняти співжиття одностатевих пар”. Деякі виступаючі наголосили, що Греція у разі виключення одностатевих пар порушила б свої міжнародні зобов’язання, які, зокрема, випливали зі статей 8 і 14 Конвенції.

Національна комісія з прав людини звернулась 27 вересня 2010 року до Міністра юстиції, вкотре повторивши свою позицію з приводу дискримінаційної природи Закону № 3719/2008. Комісія у своєму листі рекомендувала розробку законодавства, яке розширило би сферу дії цивільних шлюбів на одностатеві пари.

Кейс 2

У лютому 2005 року, під час перебування у оплачуваній відпустці, заявник дізнався, що заразився вірусом людського імунодефіциту (ВІЛ). Ця інформація поширилась на підприємстві, де він працював. Працівники почали скаржитись роботодавцю, що працюють із серопозитивним чоловіком і просили звільнити його. Роботодавець заявника запросила тоді лікаря з професійної медицини прийти на підприємство і розповісти працівникам про ВІЛ і шляхи його поширення. Лікар намагався заспокоїти працівників і пояснив, яких запобіжних заходів слід вживати. Пропри це приблизно половина працівники надіслали роботодавцю листа, у якому пропонували їй відокремитись від заявника для того, аби «захистити їхнє здоров’я і їхнє право на працю», у протилежному випадку гармонійний клімат, який панував на підприємстві, міг погіршитись. За два дні до повернення заявника з відпустки роботодавець звільнила його, сплативши відшкодування, передбачене грецьким законодавством. Заявник подав позов до суду. Касаційний суд скасував рішення апеляційного суду на тій підставі, що розірвання трудової угоди не було неправомірним.

Кейс 3

Першим і третім заявниками є дві жінки, які перебувають у постійних одностатевих стосунках. Другий заявник є неповнолітнім сином третього заявника. Він народився поза шлюбом. Його батько визнав своє батьківство, але одноосібним правом опіки над ним користується третій заявник. Перший заявник мала намір усиновити другого заявника з метою створення правового зв’язку між ними без припинення зв’язку між хлопчиком і його матір’ю, і у зв’язку з цим було укладено договір про усиновлення. Однак національні суди відмовилися затвердити договір після того, як встановили, що згідно з національним законодавством усиновлення дитини однією особою призводить до припинення сімейно-правового зв’язку з тим з її біологічних батьків, який має таку саме стать, що й її усиновлювач, і що, таким чином, усиновлення хлопчика першим заявником припинило б його зв’язок з матір’ю (третім заявником), а не з батьком.